

В Україні також видвигается ідея о целесообразности предоставления гражданам права законодательной инициативы, в том числе и через различные электронные формы. Согласно проекта закона Украины «Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо народної законодавчої ініціативи» такая инициатива реализуется путем размещения законопроекта в специально предназначенном для этого сервисе на официальном веб-сайте Верховной Рады. Такой законопроект считается принятым к рассмотрению в случае, если в течение 30 дней с момента его размещения количество голосов, поданных в его поддержку, составит не менее 25 тысяч граждан Украины.

Список библиографических ссылок:

1. Дворников Д. В., Красинский В. В., Пучнин А. С. Концепция электронного опроса избирателей при сборе подписей в поддержку выдвижения кандидатов в депутаты (на выборные должности) (sms-выдвижение) // Вестник ТГУ. 2010. № 9 (89). – С. 250-255.

### **Вікторія Павлівна ГРОБОВА,**

директор Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації, доктор юридичних наук, професор  
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1699-7824>

## **ВИБОРЧА СИСТЕМА МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ У ШВЕЦІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ**

На сьогодні в більшості високорозвинених країн світу переважає принцип децентралізації влади на місцях, надання місцевим громадам права на самостійне вирішення проблемних питань, розпорядження власними фінансовими ресурсами тощо. Держава Україна вже взяла курс на формування сильної місцевої влади та, навіть, зроблені перші кроки в цьому напрямку. Однак, ряд негативних факторів, що породжують існуючі проблеми, спричиняють певні проблеми в галузі місцевого самоврядування та ускладнюють процес подальшого її реформування. Одним із способів їх усунення, на нашу думку, є зміна системи виборів до представницьких органів місцевого самоврядування шляхом вивчення досвіду зарубіжних країн. Цікавим для національного законодавства могла б стати виборча система Швеції, яка є досить високорозвинутою країною та характеризується демократичністю здійснення виборів.

Проблемними питаннями вдосконалення місцевого самоврядування займалися такі вчені, як М. О. Баймуратов, О. В. Батанов, П. В. Ворона, С. В. Вобленко, Х. М. Кохалик, В. П. Колісник, О. Д. Лазор, О. Я. Лазор, І. Г. Лазар, П. М. Любченко, С. Г. Серьогіна, В. Є. Чиркін, І. П. Шелепницька та інші. Однак, важливим чинником, що лежить в

основі ефективного місцевого самоврядування, є процес формування місцевих органів влади.

Досліджуючи вибори до місцевих органів влади у Швеції можна виділити такі основні моменти.

Першою особливістю, позитивний досвід щодо якої вважаємо необхідно перейняти, є застосування на виборах до місцевих органів влади відкритих списків політичних партій як це здійснено у Швеції. Оскільки, по-перше, це є показником демократизму у виборчій системі; по-друге, – відкритості політичних партій до населення; по-третє, може виникнути така ситуація, коли виборець безпосередньо підтримує передвиборчу кампанію певної партії, але негативно ставиться до її окремих кандидатів. Саме при відкритих партійних списках виборцю надається реальна можливість не голосувати за них, а підтримати іншого більш позитивного, на їхню думку, кандидата. Відповідно ж до Закону України «Про місцеві вибори» [1] депутати Верховної Ради АРК, обласних, районних, міських, районних у містах рад обираються за пропорційною виборчою системою в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій із закріпленням кандидатів за територіальними виборчими округами. Однак, подібна модель «відкритих списків» на практиці не забезпечує громадянам права вибору серед кандидатів, включених до виборчого списку, адже, якщо виборець голосує на певному окрузі за партію, то голосує і за кандидата, закріпленого за цим округом, і навпаки, якщо виборець не підтримує кандидата, то партію теж не підтримує. Крім того, у зв'язку з тим, що мандати потім будуть перерозподілені у відповідності до кількості голосів, відданих за партію на кожному окрузі, гарантій проходження підтриманого кандидата не існує.

Наступною суттєвою особливістю місцевих виборів до ради у Швеції є те, що голова місцевої ради обирається місцевою радою із числа тієї політичної партії, яка на виборах отримала найбільшу кількість голосів. Вважаємо, що застосування принципу виборності голови ради тільки із числа представників партії, яка має більшість на виборах, є важливим, оскільки голова від партії-переможця на виборах є додатковою гарантією реалізації політики партії-переможця на місцях.

Також, цікавим є досвід Швеції щодо надання права голосу на місцевих виборах тим особам, які фактично проживають на території відповідної комуни та мають офіційну реєстрацію. Про це чітко закріплено в Законі Швеції «Про вибори», де в розділі «Право голосу» визначено, що право голосу на виборах кандидатів мають ті, хто зареєстрований у муніципалітеті в день виборів, яким виповнилося 18 років і котрі є громадянами Швеції чи Європейського Союзу, Норвегії, Ісландії або ж іноземцями, які були зареєстровані у Швеції протягом трьох років поспіль до дня виборів [2]. Законом України «Про місцеві вибори» [1], передбачено вимоги для виборців до місцевих органів

самоврядування – вік 18 років, українське громадянство та проживання в межах відповідного територіального виборчого округу. Ми ж вважаємо, що демократична й соціальна спрямованість держави, закріплення в Конституції України основних прав і свобод людини та громадянина є чинником для перегляду виборчого законодавства й розширення осіб, які мають право обирати до органів влади. В цьому аспекті, слід зазначити, що в Україні, на жаль, досі відсутнє нормативне врегулювання механізмів реалізації внутрішньо переміщеними особами прав в сфері місцевого самоврядування. Тому, на нашу думку, законодавцю необхідно внести зміни до вимог, що висуваються до виборців, і закріпити право участі в голосуванні осіб, які фактично та офіційно проживають на території адміністративно-територіальної одиниці протягом останніх 5 років, а для внутрішньо переміщених осіб передбачити спеціальний механізм підтвердження приналежності до територіальної громади.

Отже, з огляду на вищезазначене, можна зробити висновок, про те, що запровадження позитивних моментів виборчої системи Швеції можуть докорінно змінити систему місцевих виборів в Україні, яка на сьогодні потребує негайного реформування.

#### Список бібліографічних посилань:

1. Закон України «Про місцеві вибори» від 14 липня 2015 року № 595-VIII [Електронний ресурс]. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/595-19>
2. Про місцеве самоврядування у Швеції: Закон Швеції від 13.06.1991 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfatningssamling/Kommunallag-1991900\\_sfs-1991-900/?bet=1991:900](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfatningssamling/Kommunallag-1991900_sfs-1991-900/?bet=1991:900)

УДК 342.736

**Світлана Андріївна ЛУБЕНЕЦЬ,**

викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ  
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7168-5471>

## **ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ІНСТИТУТУ ЕЛЕКТРОННОЇ ПЕТИЦІЇ**

Швидкі темпи розвитку інформаційних технологій та Інтернет-ресурсів, набрання ними популярності серед населення країн світу в тому числі і України, призводить до того, що найрізноманітніші правовідносини все частіше відбуваються в Інтернет-мережі та набувають електронної форми. Не минула така еволюційна трансформація й інститути демократії, у зв'язку з чим з'явилась та розвивається її нова